

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa M.P.
przeciwko L. S.A. w W.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 lipca 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt VI ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda M. P. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt VI ACa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących

rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001, III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7 - 8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt. 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001, II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Istotnego zagadnienia prawnego skarżący upatrywał w konieczności wyjaśnienia, czy zważywszy na aktualną linię orzecniczą, według której były członek zarządu spółki akcyjnej nie posiada legitymacji czynnej do zaskarżenia uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy w sprawie udzielenia absolutorium na podstawie przepisów kodeksu spółek handlowych oraz biorąc pod uwagę specyfikę i skutki uchwały odmawiającej byłemu członkowi zarządu absolutorium z wykonywanych przez niego obowiązków, przewidziane w art. 24 § 1 k.c. usunięcie skutków naruszenia dobra osobistego odwołanego członka zarządu spółki akcyjnej może polegać na nakazaniu uchylenia bezprawnej oraz godzącej w jego dobra osobiste uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy spółki akcyjnej w przedmiocie nie udzielenia absolutorium temu członkowi zarządu z pełnionych przez niego obowiązków.

W uchwale składu siedmiu sędziów - zasada prawna - z dnia 1 marca 2007 r., III CZP 94/06, OSNC 2007, nr 7 - 8, poz. 95, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że osobie odwołanej ze składu organu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie przysługuje legitymacja do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników sprzecznej z ustawą (art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 250 pkt 1 k.s.h.). W uzasadnieniu wskazał, że odwołany członek organu spółki może chronić swoje osobiste interesy za pomocą przepisów prawa pracy oraz przepisów prawa cywilnego, nie wyłączając w szczególnie drastycznych przypadkach wykorzystania przepisów kodeksu cywilnego o ochronie dóbr osobistych. Te same uwagi, ze względu na podobieństwo instytucji, należy odnieść do członka zarządu spółki akcyjnej (art. 422 § 2 pkt 2 k.s.h.). W uzasadnieniu wyroku z dnia 13 lutego 2004 r., II CK 438/02, OSP 2006, nr 5, poz. 53, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że stanowiłoby obejście prawa dopuszczenie kwestionowania poza trybem określonym w kodeksie spółek handlowych uchwał walnego zgromadzenia akcjonariuszy na podstawie art. 23 i 24 k.c., tj. umożliwienie usuwania skutków dokonanego uchwałą naruszenia dobra osobistego przez nakazanie w wyroku zmiany lub uchylenia uchwały. Taki sam pogląd zaprezentował Sąd Najwyższy w odniesieniu do niedopuszczalności ingerowania w treść zastosowanych środków dyscyplinarnych, tj. niedopuszczalność ich zmieniania lub uchylania poza właściwym trybem przewidzianym w ustawach szczególnych, co nie niweczy dopuszczalności ochrony dóbr osobistych na podstawie art. 24 § 1 k.c., ale bez ingerowania w treść orzeczonej kary dyscyplinarnej i jej motywacji

(por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2000 r., III CKN 866/98, OSNC 2001 nr 4, poz. 61; zob. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2002 r., II CKN 167/01, nie publ. co do niemożliwości ingerowania przez art. 24 k.c. w decyzje administracyjną i jej merytoryczne podstawy). Z kolei w wyroku z dnia 23 marca 1972 r., I CR 746/71 (OSNCP 1973 nr 4, poz. 56), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że podstawą zaskarżenia uchwały walnego zgromadzenia spółdzielni, ale w trybie przepisów ówczesnego prawa spółdzielczego może stanowić naruszenie przez uchwałę dóbr osobistych członka, których ochronę normują przepisy art. 23 i 24 k.c., a zatem uchylenie uchwały organu spółdzielni możliwe było poprzez przepisy prawa spółdzielczego, a nie samoistnie przez art. 24 § 1 k.c.

W związku z przedstawionymi powyżej judykatami Sądu Najwyższego, nie występuje potrzeba wyjaśnienia przedstawionego przez skarżącego zagadnienia prawnego. Dlatego sam brak możliwości prawnej doprowadzenia do wzruszenia uchwały organów uchwałodawczych spółek kapitałowych, nie oznacza takiej dopuszczalności poprzez zasady ogólne regulujące ochronę dóbr osobistych (art. 23 - 24 k.c.). Do tego w istocie zmierza skarżący domagając się zobowiązania strony pozwanej do podjęcia przez jej organ uchwałodawczy uchwały uchylającej inną uchwałę tego organu.

Nadto, należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostało naruszone, może żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności, ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. W orzecnictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że sposób usunięcia skutków naruszenia dobra osobistego powinien być dostosowany w każdym wypadku do konkretnych okoliczności (por. wyrok z dnia 17 maja 2013 r., I CSK 540/12, OSN-ZD 2013, nr 4, poz. 85).

Sąd Apelacyjny orzekając reformatoryjnie nakazał stronie pozwanej L. S.A. w W. złożenie i opublikowanie w Dzienniku „(...)” w dziele „P.” na stronie trzeciej w formacie 171,5 mm na 185,5 mm w terminie 30 dni od uprawomocnienia się wyroku, oświadczenia o treści: „Spółka L. S.A. w W. przeprasza M. P. za naruszenie jego dóbr osobistych w postaci dobrego imienia, do którego doszło w wyniku bezpodstawnego podjęcia w dniu 12 lipca 2014 r. przez Zwyczajne Zgromadzenie Akcjonariuszy

spółki uchwały o nie udzieleniu Panu M. P. absolutorium z wykonania obowiązków Prezesa Zarządu spółki w 2012 r.”. Oddalił natomiast powództwo w części, w jakiej powód domagał się nakazania stronie pozwanej usunięcia skutków naruszenia jego dóbr osobistych kontestowaną uchwałą, przez podjęcie uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy uchylającej uchwałę z dnia 12 lipca 2013 r. o nie udzieleniu powodowi absolutorium, w terminie 2 miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 8 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie Dz. U. 2015, poz. 1800, ze zm. w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. 2016, poz. 1668).